

Monumentenbeleid (1)

Gérard Hollanders

Het tot stand komen van een gemeentelijk monumentenbeleid wordt een langdurige kwestie. Na de allereerste monumenteninventarisatie door onze Werkgroep Monumenten in 1992 kwam midden 1993 een monumentensubsidieregeling tot stand met als basis mede onze inventarisatie. Hoewel dat 'een stap in de goede richting' was, waren we er nog niet erg blij mee omdat de regeling geen bescherming van monumenten voorzag en omdat de regeling in de ogen van de Provincie onvoldoende was om van 'monumentenbeleid' te kunnen spreken. En daarom lopen de Puttense burgers, die eigenaren zijn van monumenten de provinciale subsidie mis! Van deze tekortkomingen hebben wij bij meerdere gelegenheden melding gemaakt bij de verantwoordelijke wethouders. Ook hebben wij duidelijk aangegeven dat monumentale objecten naast private ook een publieke waarde hebben (zie Jaarboek 1994). Monumentenbeleid richt zich met name op die publieke waarde.

In het begin van 1995 is in ons overleg met de wethouder van welzijn (dhr. Van de Werf), het Gelders Genootschap (Welstand) en betrokken ambtenaren besloten dat door ons een nadere inventarisatie op basis van de 'groslijst' zou worden gemaakt. De gemeente zou op basis van de modelverordening van het Gelders Genootschap een gemeentelijke verordening opstellen en er zou een voorlopige monumentencommissie worden samengesteld.

Voordat dit alles echter kan functioneren moet de gemeenteraad met de resultaten van het noeste voorwerk instemmen. Eerst moet de verordening echter ter inzage gelegd worden. Dit is in het najaar van 1995 gebeurd. Er waren geen reacties, dus niets stond definitieve goedkeuring in de weg!

Wat gebeurt er echter? Vlak vóór de raadsbehandeling wijzigt het College van B&W, op aandringen van wethouder Mosterd de verordening, zonder de gewijzigde versie nogmaals ter inzage te leggen. Zonder gewag te maken van de na de ter inzage legging

aangebrachte wijzigingen wordt de gewijzigde verordening vervolgens aan de Commissie van Welzijn en de raadsleden voorgelegd. Terecht heeft een raadslid (dhr. v.d. Galiën) het College op deze procedurele nalatigheid gewezen (Puttens Nieuwsblad). Daarnaast hebben wij het College per brief er op gewezen dat de wijzigingen inhoudelijk bij ons op grote weerstand stuiten en dat nader overleg nodig is vóórdát de verordening wederom kan worden voorgelegd.

Wat is precies de kwestie? Uit de verklaring van wethouder Mosterd ten overstaan van een PHG-delegatie op 29 januari jl. is gebleken dat hij het onderwerpen van de publieke waarde van monumenten aan beschermingsmaatregelen een té grote beperking van de vrijheid van de eigenaren vindt. Een beperking, die naar zijn mening niet in overeenstemming is met de krappe gemeentelijke subsidies. Daarom heeft het College de verordening zo aangepast, dat primair de eigenaren van monumenten beslissen of hun object al dan niet op de monumentenlijst wordt geplaatst. Hoewel dit aardig lijkt t.o.v. de eigenaren, zijn hier ernstige bezwaren aan te voeren.

Kennelijk is niet duidelijk dat:

- a. het aanmerken als 'monument' uitsluitend de publieke waarde betreft. De private waarde blijft geheel voor de eigenaar;
- b. de publieke waarde volkomen los staat van de wil van de toevallige eigenaar;
- c. het niet aangaat zich, tegen het publieke belang in, voor het karretje van eventueel bedreigd voelende doch wellicht niet goed geïnformeerde individuele eigenaren te laten spannen;
- d. het wijzen op de beperktheid van de gemeentelijke subsidie méér het wijzen is op het tekortkomen in het beleid waaruit deze beperktheid voortspruit. Het staat het College immers altijd vrij om ruimere subsidiemogelijkheden aan de Raad voor te leggen. Bij ons weten is dit (nog) niet gebeurd;
- e. de veronderstelling dat de gevolgen voor eigenaren negatief zijn onjuist is. Immers, naast de gemeentelijke subsidie kunnen door de aanwijzing als monument ook provinciale subsidies verkregen worden. Daarnaast zijn er in de fiscale sfeer eveneens niet geringe voordelen voor de eigenaren te behalen. Het niet-aanwijzen als monument onthoudt de Puttense mo-

- numenteigenaar deze voordelen;
- f. het leggen van de primaire beslissing over publiek belang bij de bezitter van het private belang indruist tegen alles wat we sinds 1848 omtrent democratie geleerd hebben. Het door de Raad doen accepteren van een verordening welke dat inhoudt, betekent dat goedgekeurd wordt, dat besluiten over publiek belang buiten de democratische controle kunnen vallen.
 - g. voor eigenaren die uiteindelijk in weerwil van de vele voordelen alsnog bezwaar maken tegen opname van hun object op de lijst, geëigende beroepsprocedures mogelijk zijn. Het bieden van een extra 'stop' aan de eigenaren is daarom excessief.

Wij hopen dat het College dit alsnog inziet en zich niet terug zal trekken op de ivoren toren van de macht en de veronderstelling van het eigen 'gelijk'. Het eerste zou hen sieren en het laatste kan uiteindelijk alleen maar politiek verlies opleveren. Want het College onthoudt de Puttense bevolking een aanmerkelijk belang! Het alsnog voorleggen aan de Raad van de ter inzage gelegde Verordening met een gunstig advies is tenslotte in het belang van onze gemeente en de individuele eigenaren.

+++